

Cuntas Leithreasa 2025

Vóta 12

Aoisliúntas agus Liúntais ar Scor

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 12, ceanglaítear orm gach bliain an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an cuntas faoi iamh ar an méid a caitheadh sa bhliain dar críoch 31 Nollaig 2025 le haghaidh pinsean, aoisliúntais, gortuithe ceirde, agus liúntas agus aiscí breise agus eile faoi na hAchtanna Aoisliúntais, 1834 go 2004, agus faoi achtacháin ilghnéitheacha eile; pinsean, liúntais agus aiscí neamhreachtúla arna mbronnadh ag an Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus an Digiúcháin; táillí do réiteoirí leighis agus táillí ó am go chéile do dhochtúirí; cúiteamh agus íocaíochtaí eile i leith díobhálacha pearsanta; táillí don Údarás Pinsean agus táillí gairmiúla eile, íocaíochtaí ilghnéitheacha, etc.

Cuirtear an olltoradh buiséid maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2025, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain.

Tá barrachas €48.286 milliún faoi dhliteanas lena ghéilleadh don Státchiste.

Cuimsítear an ráiteas maidir le beartais agus prionsabail chuntasaíochta agus nótaí 1 - 6 mar chuid den chuntas.

Ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta

Tá na beartais agus na prionsabail chuntasaíochta caighdeánacha maidir le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digiúcháin i gclárán 25 de 2025, curtha i bhfeidhm agus an cuntas á ullmhú. Áirítear leis sin cur i bhfeidhm roinnt Caighdeán Chuntasaíochta de chuid an Rialtais Láir (CGAS) a tugadh i bhfeidhm le haghaidh tréimhsí cuntais a thosaíonn ón 1 Eanáir 2025.

Ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe airgeadais inmheánaigh

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm a chinntiú go ndéanann an Oifig córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais a chothabháil agus a fheidhmiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digiúcháin.

Feidhmítear an fhreagracht seo i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom agus mo chuid oibleagáidí eile mar Ard-Rúnaí. Tá na freagrachtaí atá orm i ndáil le ceanglais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhíse idir an Oifig seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte maidir le seirbhísí comhroinnte acmhainní daonna, airgeadais agus párolla a sholáthar comhlíonta agam. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe airgeadais inmheánacha a chothabháil agus coimeádtar athbhreithniú leanúnach ar an gcóras agus ar a éifeachtúlacht.

Seirbhísí comhroinnte

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir le riachtanais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhíse idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte le seirbhísí comhroinnte AD, airgeadais agus párolla a sholáthar.

Braithim ar litir dearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go ndéantar na rialuithe iomchuí a chur i bhfeidhm chun seirbhísí comhroinnte a sholáthar don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá timpeallacht rialaithe ina bhfuil na heilimintí seo a leanas i bhfeidhm.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal na bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Tá socruithe tuairiscithe curtha ar bun ag gach leibhéal inar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Tá nósanna imeachta foirmiúla curtha ar bun chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomh ceartaitheach iomchuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúcháireachta ann chun comhairle a chur orm i dtaca le mo chuid freagrachtaí as an gcóras rialaithe airgeadais inmheánach a chomhlíonadh.
- rinneadh doiciméadú ar nósanna imeachta le haghaidh príomhphróisis ghnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Tá creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú bainistíochta rialta i bhfeidhm, lena n-áirítear leithscaradh dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta.

- Tá córas buiséadaithe cuí ann le buiséad bliantúil a choinníonn an bhainistíocht shinsearach faoi athbhreithniú.
- Déanann an lucht bainistíochta sinsearaigh athbhreithniú rialta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn an fheidhmíocht airgeadais i gcomparáid le réamh-mheastacháin.
- Feidhmíonn córas bainistíochta riosca laistigh den Roinn.
- Tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a áirithiú.
- Tá treoirlínte cuí maidir le rialú infheistíochta caipitil agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail ann.

An Coiste Iniúchta agus Iniúchta Inmheánaigh

Tá feidhm iniúchta inmheánaigh ag an Roinn le pearsanra cuí-oilte, a fheidhmíonn de réir cairte scríofa atá faofa agam. Tá a chuid oibre bunaithe ar anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn nochta dóibh agus tá a phleananna iniúcháireachta inmheánaí bliantúla, arna gcomhcheadú agamsa agus ag an Coiste Iniúcháireachta, bunaithe ar an anailís seo. Tá sé mar aidhm ag na pleananna seo na príomh-rialuithe a chlúdach ar bhonn leanúnach thar thréimhse réasúnta. Déanann mise agus an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú tréimhsiúil ar an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh. Chuir mé nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go leantar le tuarascálacha na feidhme iniúchta inmheánaigh.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn a aithníonn agus a thuairiscíonn príomhrioscaí agus na bearta bainistíochta atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt agus, a mhéid is féidir, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár riosca i bhfeidhm a shainaithníonn na príomhrioscaí atá os comhair na Roinne agus rinneadh iad seo a shainaithint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhacht. Déanann an Bord Bainistíochta athbhreithniú agus nuashonrú ar na rioscaí ardleibhéil atá roimh an Roinn gach ráithe. Úsáidtear toradh na measúnuithe seo le hacmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú go leibhéal inghlactha.

Sonraíonn an clár riosca na rialuithe agus na bearta is gá chun rioscaí agus freagracht as oibriú rialuithe a shanntar d'fhoireann ar leith a mhaolú.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun faireachán a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh agus don bhainistíocht agus don Bhord Bainistíochta, i gcás inarb ábhartha, go tráthúil. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara, agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh a shainaithnítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtúlacht

Tá nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Bíonn monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe airgeadais inmheánaigh bunaithe ar obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus na bainistíochta sinsearaí laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe airgeadais inmheánach a fhorbairt agus a chothabháil.

Saincheisteanna rialaithe airgeadais inmheánaigh

Íocaíochtaí i leith dliteanais faoi Chaibidil 2C den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997

Ag leanúint ón nochtadh Cánach Barrachais Inmhuirearaithe (CET) roimhe seo in 2024, thug an NSSO faoi athbhreithniú inmheánach ar scor i rith na bliana. Sainaithníodh san athbhreithniú sin roinnt cásanna CET nua nár tuairiscíodh roimhe seo.

I 2025, b'ionann luach CET a d'íoc Vóta 12 as, mar thoradh ar an athbhreithniú NSSO, agus €1,106,515.

I mí Iúil 2025, chuaigh na Coimisinéirí Ioncaim i dteagmháil leis an NSSO agus chuir siad tús le hiniúchadh ar CET agus Cáin Shiarchoinneálach don tréimhse 2015 go dtí seo. Tá an t-iniúchadh ar siúl ar fad, agus tá na torthaí fós le tabhairt chun críche.

Níor aithníodh aon laigí eile sa rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2025 a éilíonn nochtadh sa chuntas leithreasa.

David Moloney

Oifigeach Cuntasaíochta
Aoisliúntas agus Liúntais ar Scor

6 Márta 2026

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Dháil Éireann

Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2025 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2025, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Déantar cur síos ar mo chuid freagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Seamus Mac Cárthaigh
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

9 Meán Fómhair 2026

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Freagrachtaí an Oifigeach Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as an méid seo a leanas

- an cuntas leithreasa a ullmhú i gcomhréir le halt 22 den Exchequer and Audit Departments Act, 1866
- a áirithiú go mbeidh an cuntas leithreasa i gcomhréir le ceanglais na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, agus le hordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin
- rialtacht na n idirbheart a áirithiú, agus
- cibé rialú inmheánach a chur chun feidhme a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun ullmhú an chuntais leithreasa a chumasú, saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide.

Freagrachtaí an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993 iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa agus tuairisciú air sin do Dháil Éireann á rá cibé acu, i mo thuairimse, a chuirtear na fáлтаis agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair i gceart sa chuntas.

Is é an cuspóir atá agam agus an t iniúchadh á dhéanamh dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha de dheasca calaoise nó earráide. Tá dearbhú réasúnach ina ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht atá ann go mbraithfear le hiniúchadh a dhéantar i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta míráiteas ábhartha i gcónaí nuair is ann dó. Is féidir le míráitis eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, ar bhonn aonair nó ar an gcomhiomlán, go bhféadfaí a mheas le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d'iniúchadh i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta, feidhmím breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Ar an dóigh sin,

- Sainaitnínm na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a thabhairt ar an gcuntas leithreasa, agus déanaim measúnú air sin, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúcháireachta atá freagrach do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúcháireachta atá leordhóthanach agus iomchuí chun bonn a sholáthar le mo thuairim. Tá riosca níos mó ag baint le gan míráiteas ábhartha a thagann as calaois a bhrath ná ceann a thagann as earráid a bhrath, ós rud é gur féidir go mbeadh claonpháirteachas, brionnú, neamhghníomhartha intinneacha, mífhaisnéisí nó sárú ar rialú inmheánach i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha maidir leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta atá iomchuí sna himthosca a dhearadh, ach ní dhéanaim amhlaidh chun tuairim a léiriú ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* na Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta i leith, i measc ábhair eile, raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí iniúcháireachta suntasacha, lena n áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a shainaithnínm le linn m'iniúchta.

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (ar ar leanúint)

Tuairiscím, mar eisceacht, más rud é, i mo thuairimse,

- Nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a d'éiligh mé le haghaidh m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun gur féidir iniúchadh a dhéanamh go fonnmhar agus i gceart ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

I dtaca le mo thuairim ar an gcuntas leithreasa, ní chlúdaítear ráiteas an Oifigigh Cuntasaíochta maidir le rialú inmheánach airgeadais, ná ní chuirim in iúl aon chineál conclúide dearbhaithe maidir leis sin.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, ar an dóigh sin, breithniú a dhéanamh ar cé acu atá an fhaisnéis atá ann ar neamhréir ábhartha leis an gcuntas leithreasa nó leis an eolas a fhaightear ann le linn an iniúchta, nó más cosúil gur tugadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair atá déanta agam, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fóras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le fianaise eile a fháil faoi rialtacht idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Ceanglaítear orm a thuairisciú, faoi alt 3 den Acht um Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, má shainaithním aon chás ábhartha inarb amhlaidh nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na gcríoch atá beartaithe nó inarb amhlaidh nach raibh idirbhearta i gcomhréir leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Ceanglaítear orm freisin, faoi Acht 1993, tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as mo chuid iniúchtaí ar na cuntais leithreasa a mheasaim a bheith iomchuí. Sna cásanna sin, leis na tuarascálacha iniúcháireachta ar na cuntais leithreasa ábhartha tagraítear don chaibidil nó do na caibidlí ábhartha i mo *Thuarascáil bliantúil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí*.

Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais ar Scor

Cuntas Leithreasa 2025			
		2025	2024
	Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
	€000	€000	€000
Caiteachas ar chláir			
A Aoisliúntas agus liúntais scoir	933,421	913,186	871,430
Ollchaiteachas	933,421	913,186	871,430
Lúide			
B Leithreasaí i gcabhair	793,626	821,677	726,644
Glanchaiteachas	139,795	91,509	144,786

Barrachas

Tá barrachas an mhéid a sholáthraítear thar an nglanmhéid a chuirtear i bhfeidhm faoi dhliteanas a ghéilleadh don Státchiste.

	2025	2024
	€	€
Barrachas le géilleadh	48,285,989	80,602,121

David Moloney
Oifigeach Cuntasaíochta
Aoisliúntas agus Liúntais ar Scor

6 Márta 2026

Nótaí don Chuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2025

	2025	2024
	€000	€000
Costas an chláir	912,506	870,796
Neamhphá	680	634
Ollchaiteachas	913,186	871,430
<i>Lúide</i>		
Leithreasaí i gcabhair	821,677	726,644
Glanchaiteachas	91,509	144,786
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha		
(Méadú) ar ioncam fabhráithe	(4,064)	
Méadú ar speansais fhabhráithe	2,555	
	(1,509)	39,422
Caiteachas díreach vótáilte	90,000	184,208
Caiteachas a iompraítear in áiteanna eile		
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)	(905,169)	(850,434)
Glanchoistas cláir	(815,169)	(666,226)

1.1 Glanchoiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá glanmhéid caiteachais na seirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na méideanna seo a leanas maidir le Vóta 12 a iompraíodh in áit eile, glan ó chostais na seirbhísí roinnte a chuirtear ar fáil do Vótaí eile.

	2025	2024
	€000	€000
Vóta 18 An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	3,350	4,153
Príomh-Chiste ^a	1,141	1,133
	4,491	5,286
Costas na seirbhísí comhroinnte a sholáthraítear do Vótaí eile	(909,660)	(855,720)
	(905,169)	(850,434)

Nóta ^a Eascraíonn caiteachas an Phríomh-Chiste ó chéilí agus ó leanaí de chuid na n-airí, ón gCathaoirleach, ón Leas-Chathaoirleach, ó phinsin an Cheann Comhairle agus costais ghaolmhara.

Nóta 2 Ráiteas ar an Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2025

	Nóta	2025 €000	2024 €000
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.1	(3,923)	(8,513)
Iarmhéideanna dochair eile	2.2	35,998	40,558
Ioncam fabhraithe	2.3	4,064	—
		36,139	32,045
<i>Lúide</i>			
Dlíteanais reatha			
Speansais fabhraithe	2.4	41,977	39,422
Iarmhéideanna creidmheasa eile	2.5	17,044	19,087
Glan-mhaoiniú Státchiste	2.6	15,031	12,958
		74,052	71,467
Glandlíteanais		(37,913)	(39,422)
Arna n-ionadú ag:			
Cuntas maoinithe stáit	2.7	(37,913)	(39,422)

2.1 Banc agus airgead tirim

amhail an 31 Nollaig	2025 €000	2024 €000
Iarmhéideanna PMG agus airgead tirim	(3,923)	(8,513)
	(3,923)	(8,513)

2.2 Iarmhéideanna dochair eile

amhail an 31 Nollaig	2025 €000	2024 €000
Pinsin in-aisíoctha atá dlite ag ranna eile	2,606	85
Párolla 2026 a réamh-mhaoiniú	33,392	40,451
Míreanna fionraí dochair eile	—	22
	35,998	40,558

2.3 Ioncam fabhraithe

amhail an 31 Nollaig	2025	2024
	€000	€000
Fáltais maidir le foireann ar iasacht	6	—
Scéim na gcéilí agus na leanaí	899	—
Scéim ranníocach	2,825	—
Meas-seirbhís a cheannach	334	—
	4,064	—

2.4 Costais fabhraithe

amhail an 31 Nollaig	2025	2024
	€000	€000
Fabhrú párolla	41,977	39,422
	41,977	39,422

2.5 Iarmhéideanna creidmheasa eile

amhail an 31 Nollaig	2025	2024
	€000	€000
Suimeanna atá dlite don Stát		
Cáin ioncaim	9,001	10,664
Muirear sóisialta uilíoch	1,343	1,701
Cáin réadmhaoine áitiúil	157	175
	10,501	12,540
Asbhaintí deonacha pinsin arna gcoinneáil ar fionraí	4,936	4,927
Míreanna fionraíochta creidmheasa eile	1,607	1,620
	17,044	19,087

2.6 Glanmhaoiniú Státchiste

amhail an 31 Nollaig	2025 €000	2024 €000
Barrachas le géilleadh	48,286	80,602
Deontas Státchiste neamhtharraingthe	(33,255)	(67,644)
Glan-mhaoiniú Státchiste	15,031	12,958
Arna n-ionadú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	(3,923)	(8,513)
Iarmhéideanna dochair: fionraíocht	35,998	40,558
	32,075	32,045
Creidiúnaithe		
Dlite don Stát	(10,501)	(12,540)
Iarmhéideanna creidmheasa: fionraí	(6,543)	(6,547)
	(17,044)	(19,087)
	15,031	12,958

2.7 Cuntas maoinithe stáit

	Nóta	2025 €000	2024 €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir		(39,422)	—
Eisíocaíochtaí ón Vóta			
Soláthar sna meastacháin	Cuntas	139,795	
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(48,286)	
Glanvóta		91,509	144,786
Caiteachas a iompraítear in áiteanna eile	1.1	(905,169)	(850,434)
Glanchostas cláir	1	815,169	666,226
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig		(37,913)	(39,422)

2.8 Tionchar athruithe ar bheartais chuntasaíochta

Ó 1 Eanáir 2024 amach, tá caighdeáin cuntasaíochta an rialtais lárnaigh (CGAS) á gcur i bhfeidhm ar bhonn céimnithe. Bhí an tionchar seo a leanas ag an gcur i bhfeidhm ar iarmhéid maoinithe an Stáit sa bhliain chuntais.

	2025	2024
	€000	€000
Fabhrú párolla ^a	—	(39,422)
Ioncam fabhraithe ^b	4,064	—
	<u>4,064</u>	<u>(39,422)</u>

Nóta ^a CGAS 39A Sochair Fostaithe Cuid A
^b CGAS 23 Ioncam ó Idirbhearta Neamh-Mhalairte (Cánacha agus Malartuithe)

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Clár A Aoisliúntas agus Liúntais Scoir

		2025	2024
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh
		€000	€000
A.1	Aoisliúntais, liúntais chúitimh, pinsin agus liúntais leanaí áirithe	713,752	663,873
A.2	Íocaíochtaí faoi na scéimeanna pinsin ranníocacha do chéilí agus do leanaí de chuid státseirbhíseach, do chomhaltaí den bhreithiúnacht agus d'oifigigh chúirte	50,605	51,018
A.3	Pinsin ex-gratia do bhaintreacha agus do leanaí de chuid státseirbhíseach, do chomhaltaí na breithiúnachta agus d'oifigigh chúirte	120	115
A.4	Liúntais agus aiscí breise i leith oifigeach bunaithe agus íocaíochtaí i leith seirbhíse aistrithe	142,114	124,117
A.5	Pinsin, liúntais agus aiscí i leith oifigeach neamhbhunaithe agus a gcéilí agus a leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile i leith seirbhíse aistrithe	24,800	27,009
A.6	Deontais díobhála agus táillí leighis	355	299
A.7	Táillí a bhaineann le pinsean agus costais eile	720	634
A.8	Íocaíochtaí i leith dlíteanais faoi Chaibidil 2C den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997	900	4,310
A.9	Dlíteanais phinsin d'iarchomhlachtaí seirbhíse poiblí is iníoctha faoi reacht	55	55
		933,421	871,430

Éagsúlachtaí suntasacha

Léiríonn na nótaí seo a leanas na cúiseanna le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachais ar chláir seachas riarachán (atá 5% ar a laghad +/- agus €100,000).

A.4 Liúntais agus aiscí breise i leith oifigeach bunaithe agus íocaíochtaí i leith seirbhíse aistrithe

Soláthar Meastacháin €142.114 milliún; toradh €120.250 milliún

Thárla gannchaiteachas de €21.864 milliún mar gheall ar an bhfo-cheannteideal seo a bheith faoi thionchar na n-uimhreacha a bhí ag dul isteach agus ag fágáil na scéime, agus an meascán grád, agus is féidir le gach ceann acu a bheith éagsúil ó bhliain go bliain. Is deacair, mar sin, meastachán a dhéanamh ar chaiteachas ó bhliain go bliain. Bhí an meastachán bunaidh bunaithe ar 2,006 scor a rabhthas ag súil leo do 2025. Ag deireadh na bliana, ba é 1,717 líon iarbhír na scor.

A.5 Pinsin, liúntais agus aiscí i leith oifigeach neamhbhunaithe agus a gcéilí agus a leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile i leith seirbhíse aistrithe

Soláthar meastacháin €24.800 milliún; toradh €27.347 milliún

Bhí an caiteachas €2.547 milliún níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis. Bhí íocaíochtaí pinsin agus cnapshuime le hoifigigh neamhbhunaithe níos airde ná mar a measadh. Mar is amhlaidh le hoifigigh bhunaithe, tá íocaíochtaí cnapshuime faoi réir líon na ndaoine ar scor agus dá ngrád araon.

A.8 Íocaíochtaí i leith dliteanais faoi Chaibidil 2C den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997

Soláthar meastacháin €900,000; toradh €2.85 milliún

Bhí an caiteachas €1.95 milliún níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis. Bhí an meastachán bunaithe ar sheisear a chuaigh ar scor in 2025, ach b'ionann an líon iarbhír sa bhliain agus deichniúr. Ina theannta sin, tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar scor, shainaithin an NSSO roinnt cásanna nua Cánach Barrachais Inmhuirearaithe a bhain le blianta roimhe sin, agus rinneadh íocaíocht €1.1 milliún ina leith sin in 2025.

Nóta 4 Fáltais agus Ioncam

4.1 Leithreasaí i gcabhair

		2025	2024
		Soláthar sna meastacháin	Réadaithe
		€000	€000
1	Fáltais ón Acht Comhdhlúite Leasa Shóisialaigh 2005, Alt 5(3) maidir le dliteanas pinsin na foirne	32,435	32,435
2	Fáltais maidir le dliteanas pinsin na gcomhaltaí foirne ar iasacht, etc.	1,181	842
3	Ranníocaíocht le scéim pinsin do chéilí agus do leanaí do státseirbhísigh agus do dhaoine eile	17,420	16,219
4	Fáltais maidir leis an scéim ranníocach a tionscnaíodh do státseirbhísigh bunaithe a ceapadh an 6 Aibreán 1995 nó ina dhiaidh sin (ciorclán 6/95)	45,500	48,354
5	Aiscí, etc., a aisíoc	500	—
6	Meas-seirbhís a cheannach	6,500	5,113
7	Ranníocaíochtaí scéime aonair	690,040	718,564
8	Ilghnéitheach	50	150
		793,626	821,677
			726,644

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach sna nótaí seo a leanas na cúiseanna le hathruithe suntasacha sna leithreasaí-i-gcabhair (laghdú nó méadú de 5% ar a laghad agus €100,000).

2 Fáltais maidir le dliteanas pinsin na gcomhaltaí foirne ar iasacht, etc.

Soláthar meastacháin €1.181 milliún; €842,000 réadaithe

Tharla an t-easnamh € 339,000 mar gheall ar rómheastachán ar fháltais ranníocaíochtaí pinsin státseirbhísigh ar iasacht óna máthair-roinn. Is deacair meastachán a dhéanamh ar an uimhir atá ar iasacht ó bhliain go bliain.

3 Ranníocaíocht le scéim pinsin do chéilí agus do leanaí do státseirbhísigh agus do dhaoine eile

Soláthar meastacháin €17.420 milliún; €16.219 milliún réadaithe

Is ann don easnamh €1.201 milliún mar gheall ar rómheastachán i luach na bhfáltais agus gannmheastachán ar chandam dóchúil na scor ón gcohort seo sa bhliain.

4 Fáltais maidir leis an scéim ranníocach a tionscnaíodh do státsheirbhísigh bunaithe a ceapadh an 6 Aibreán 1995 nó ina dhiaidh sin*Soláthar measta €45.5 milliún; réadaithe €48.354 milliún*

Bhí fáltais níos airde ná mar a bhíodhas ag súil leis le €2.854 milliún mar gheall ar ghanmheas ar leibhéal na bhfáltais ón gchórt seo oifigeach. Bíonn tionchar ag athruithe ar na leibhéil tuarastail ar leibhéal na ranníocaíochtaí a d'fhéadfadh méadú ar aon dul le dul chun cinn gairme.

5 Aiscí, etc., a aisíoc*Soláthar meastacháin €500,000; €nil réadaithe*

Is ann don easnamh €500,000 mar gheall ar rómheastachán ar fháltais don chohórt seo. Is féidir leis an meastachán a bheith deacair a thuar agus tá sé ag brath ar líon na n-oifigeach a aisíocann aiscí.

6 Meas-seirbhís a cheannach*Soláthar meastacháin €6.5 milliún; €5.113 milliún réadaithe*

Is ann don easnamh €1.387 milliún mar gheall ar rómheastachán ar fháltais don chohórt seo. Is féidir leis an meastachán a bheith deacair a thuar agus tá sé ag brath ar líon na n-oifigeach a cheannaíonn meas-seirbhís.

8 Fáltais ilghnéitheacha*Meastachán soláthair €50,000; €150,000 réadaithe*

Bhí fáltais €100,000 níos airde ná mar a bhíodhas ag súil leis mar gheall ar luach níos airde ná mar a bhíodhas ag súil le haistriú fáltais ranníocaíochta seirbhíse.

4.2 Ioncam an Vóta

Is ionann na leithreasaí-i-gcabhair agus suimeanna airgid a fuarthas sa bhliain. Léiríonn Ioncam an Vóta ioncam a bhaineann le gníomhaíocht na bliana, bunaithe ar an bprionsabal um fhabhrú.

	2025
	€000
Ioncam idirbhearta neamh-mhalairte	
Deontas Príomh-Chiste	91,509
Faltáis	84,463
Ranníocaíochtaí	735,682
Ilghnéitheach	5,596
Ioncam iomlán	917,250
Arna léiriú ag	
Iomlán an leithreasa i gcabhair (nóta 4.1)	821,677
Deontas Príomh-Chiste	91,509
Ioncam fabhráithe	4,064
	917,250

Nóta 5 Foireann agus Luach Saothair

5.1 Foireann

Íoctar gach ball foirne atá fostaithe i riaradh agus íocaíocht aoisliúntais a ghearrtar ar an Vóta seo as Vóta 18 ,an Oifig Náisiúnta Seirbhísí Comhroinnte Vóta 18. Gearrtar táille ar Vóta 11 Caiteachas Poiblí, Bonneagar, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin do bhaill foirne atá ag gabháil do cheapadh an bheartais aoisliúntais.

5.2 Pinsinéirí

Tá miondealú ar líon iomlán na bpinsinéirí atá á n-íoc de réir ceannteidil ag deireadh na bliana leagtha amach thíos.

		2025	2024
A.1	Aoisliúntais, liúntais chúitimh, pinsin agus liúntais leanaí áirithe	24,944	25,455
A.2	Íocaíochtaí faoi na scéimeanna pinsin ranníocacha do chéilí agus do leanaí de chuid státseirbhíseach, do chomhaltaí den bhreithiúnacht agus d'oifigigh chúirte	3,261	3,184
A.3	Pinsin ex-gratia do bhaintreacha agus do leanaí de chuid státseirbhíseach, do chomhaltaí na breithiúnachta agus d'oifigigh chúirte	6	8
A.4	Liúntais agus aiscí breise i leith oifigeach bunaithe agus íocaíochtaí i leith seirbhíse aistrithe	1,717	1,750
A.5	Pinsin, liúntais agus aiscí i leith oifigeach neamhbhunaithe agus a gcéilí agus a leanaí agus pinsin agus íocaíochtaí eile i leith seirbhíse aistrithe	4,191	4,241
A.6	Dliteanais phinsin d'iarchomhlachtaí seirbhíse poiblí is iníoctha faoi reacht	3	3
		34,122	34,641

5.3 Seirbhísí gníomhaireachta íocaíochta pinsin

Déanann Vóta 12 íocaíochtaí pinsin, ar bhonn gníomhaireachta, le hiarfhoireann na gcomhlachtaí a shonraítear thíos.

Ainm an chomhlachta	Líon na bpinsinéirí ag deireadh 2025	Oilluach 2025 €milliún
Pinsin na hInstitiúide Teicneolaíochta/an Choiste Gairmoideachais/an Bhoird Oideachais agus Oiliúna	4,555 ^a	254
Pinsin FÁS/SOLAS	1,431	33

Nóta ^a Gearrtar na méideanna a íoctar ar Vóta 26 Oideachas agus Óige agus Vóta 44 Breisoideachas agus Ardoideachas, Taighde, Nuálaíocht agus Eolaíocht. I gcaitheamh 2025, d'aistrigh 9,882 duine BOO a chuaigh ar scor chuig an Roinn Oideachais. Ba é an párolla deireanach a bhainistigh an ONSC do na BOO ná uimhir phárolla 202521.

5.4 Ró-íocaíocht pinsean

B'ionann ró-íocaíochtaí ag deireadh na bliana agus €335,749 (68 cás) (2024: €291,322 (80 cás)). Tá pleananna cúitimh i bhfeidhm do na cásanna sin.

Tá liosta de 293 cás de dhíscríobh faoi €250, le luach comhcheangailte de €29,633, curtha ar fáil ag ONSC do Vóta 12.

5.5 Tuarastal an Oifigigh Chuntasaíochta

Is é an tOifigeach Cuntasaíochta do Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir an tOifigeach Cuntasaíochta freisin do Vóta 11 An Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin. Nochtar a thuarastal sa chuntas leithreasa do Vóta 11.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Laghdú ar phinsin

Foráiltear le hAcht na bPinsean (Laghdú) 1965, agus le hAcht na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha eile), 2012, go laghdaítear pinsin státseirbhíseach a choinnítear nó a athfhostaítear tar éis na gnáthaoise scoir de réir mar is gá, lena chinntiú nach mó a bpá iomlán sa tréimhse choinneála nó athfhostaíochta ná an luach saothair a gheobhaidís dá bhfanfaidís sna poist a bhí acu ar an lá deireanach dá seirbhís ináirithe. Foráiltear sa reachtaíocht freisin go bhféadfaí laghdú den sórt sin a tharscaoileadh de réir rogha an Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

In 2025, laghdaíodh pinsin 35 státseirbhíseach ar scor go hiomlán nó go páirteach. B'ionann an méid iomlán a laghdaíodh in 2025 agus €129,909 (2024: €394,952).

6.2 Iarmhéideanna Cánach Barrachais Inmhuirearaithe

Is muirear é Cáin Barrachais Inmhuirir (CET) a d'fhéadfadh teacht chun cinn ar luach measta na bpinsean pearsanta de bhreis ar €2 mhilliún. Tá foráil sa dlí cánach don riarthóir pinsean an cháin a íoc agus í a fháil ar ais thar fiche bliain trí asbhaintí ó phinsin a íocadh. Leagtar amach sa tábla thíos idirbhearta i ndáil le CET. Léiríonn an t-iarmhéid deiridh an méid atá fós le haisghabháil ó focaíochtaí pinsin.

	2025	2024
	€000	€000
Iarmhéid tosaigh an 1 Eanáir	4,010	2,702
Íocaíochtaí CET sa bhliain	2,850	1,484
Lúide méideanna a aisghabhtar ó focaíochtaí pinsin	(325)	(176)
Iarmhéid deiridh an 31 Nollaig	6,535	4,010